

Semtertje pravimo o kom: „Ta nima nobenega sovražnika.“ Ne verjamem takim besedam. Brez sovražnika je oni, ki ni bil rojen. Kar pa stopi v človeško družbo, stopi v senco sovraštva. Praviš: „Kriv je sam, nakopal si je sovraštvo sam.“ Ni res; tudi brez krivde, tudi brez zle volje zanetiš v bližnjiku ogenj sovraštva. Dovolj je, da si človek, ki hočeš živeti in delovati v človeški družbi, pa si po mnenju ljudij vreden sovraštva. Zakaj? Podedovani greh.

Najzanimivejši izmed sestavnih dušeslovnih pojavov je *napuh*. Zdi se, da človek nese vase napuh, ko diše vase vzduh. Kje ga neki ni doma? In vendar nima nobena stvar slabše podlage, omahljivejšega stališča kakor napuh. Pa čemu bi mu nasprotovali? Zdi se, da dela prav napuh človeka najsrečnejšega. Ko bi se poznal po resnici, moral bi se zaničevati. A napuh — recimo, samoljubje — naredi človeka tako dobrega in lepega, da se mora nehoté zaljubiti vase. In potem je srečen, srečen v svoji domišljiji, v bogastvu, vrlosti, učenosti, lepoti, srečen v vsem. Kaj bi bil človek brez tega? Praznina in ničevost. Z napuhom pa je kralj nebes in zemlje. — Podedovani greh.

Schopenhauer je sovražil ljudi. Rekel jim je: dvonožci (*bipedes*). Samega sebe ni sovražil, ampak je ljubil svoje telo in svojega duha. Zdel se je samemu sebi najboljši človek na svetu. Schopenhauer je umrl, a podedovani greh ne umrje.

To so strupena zrna ob poti. Pa kaj drugega! Našel sem med domačim zrnjem nekaj zrn, ki niso prava. V mislih imam nekatere besede.

Dandanes so začeli nekateri nekaj besedi rabiti ob neprimernih prilikah. Za sedaj omenjam te-le:

Mučenik. Če kdo le količkaj trpi za svojo stvar, pa mu pravijo mučenik. Tako bi se ne smelo pisati. Mučenik pomenja takega junaka, ki je prelil kri za krščansko vero, ki je bil res mučen. Nikar torej ne imenujmo navadnih mož mučnikov!

Svet. Tudi ta beseda se rabi pri nas prepogosto. Sveto je samo to, kar nas družijo z Bogom, ali kar je od Boga. Torej nikar ne re-

cimo n. pr.: „sveta domovina!“ Kaj takega ne reče niti Francoz, ki tako „obožuje“ svojo domovino. Ali pa: „služimo sveto svoji domovini!“ To ni primerno. Služimo zvesto in udano! to je dovolj, da le tako zares ravnamo.

Žrtev. Jednako se rabi beseda žrtev nepri- merno. Človek se n. pr. žrtvuje, kadar daje življenje za bližnika ali za Boga, posebno tedaj, če ni bil dolžan. Kdor skoči v vodo, da reši ponesrečenca, in ob tem sam izgubi življenje, tak se žrtvuje. Ako kdo vestno opravlja svojo službo, za katero dobiva dobro plačilo, ta se ne žrtvuje, ampak samo služi.

Narod. Narod je skupina vseh ljudij istega rodú in jezika. Za narod delovati se pravi: za ljudi delovati in jim koristiti nesebično. Pri dobro obloženi mizi sredi šumeče družbe prime mož za kupico in napije narodu. Burno mu ploska družba. — Ženica dá ubožcu gorke jedi in košček kruha ter se veseli njegove hvaležnosti. Kateri izmed teh dveh dela za narod?

Zasluga. Za zasluge ima vsakdo svoj vatel. Kar se z njim ne vjema, to je zanj malovrednost, ne zasluga. Dva hlapca: Jeden se gospodarju sladka in dobrika; vedno mu je za petami, da ga hvali, ali pa pred njim, da se mu klanja. Drugi gre resnobno po svojem delu, trudeč se, da izpolni natanko voljo gospodarjevo, ker tako Bog velevala. Prvi ima pred gospodom velike zasluge, ker ničesar ne stori, drugi jih nima, ker je pošten in tih in se nikomur ne hlina.

Značajnost. Tudi značajnost meri vsakdo po svoji meri. Izmed dveh hudobnežev se jeden poboljša, drugi ne. Prvega imenujejo neznačajnega, drugega značajnega človeka. Trdovratnež, ki neupogljivo trdi svojo zmoto, je mnogim značajan; krotki mož, ki spozna in popusti zmoto, je neznačajan.

Junak. Znani p. Roh je povedal to-le: Ako zabode kmečki fant v dvoboju svojega nasprotnika s kratkim nožem, tedaj je ta hudobnež, morilec. Ako zabode častnik v dvoboju svojega nasprotnika z dolgim nožem, t. j. s sabljo, tedaj je ta junak.

„Hoja na plavž.“

Iz poslednje številke (22.) naj še pojasnimo tukaj sliko J. Šubica: „Hoja na plavž.“ To je izdelal kot akademik na Dunaju l. 1875. in dobil zanj prvo darilo — zlato svetinjo. Predmet slike je iz Schillerjeve pesmi „Hoja na plavž“. Fridolin je bil zvest služabnik, a logar Robert ga je počrnil gospodu, da pregrešno ljubi njegovo gospo. Zato sklene razsrjeni gospod Fridolina pogubiti in ukaže dvema delavcema na plavžu, naj vržeta v ogenj prvega, kateri ju pride poprašat, ali sta izpolnila povelje

gospodovo. Res pošlje grof Fridolina na plavž s tem vprašanjem, toda ta gre med potoma še k sveti maši, kakor mu je velela gospa, in se tako precěj zamudi. Ko je opravil pobožnost, nadaljuje pot in pride na plavž vprašat, ali sta izpolnila povelje gospodovo. Trdosrčna hlapca mu kažeta v grozno peč, kamor sta bila ravnokar vrgla zavistnega Roberta. Ta je bil namreč iz same škodljivosti prišel vprašat, jeli že izpolnjeno povelje gospodovo, namreč zastran Fridolina. — Ta prizor je vpodobil mojstersko naš umetnik.